

2021-09-30

Sekretariatet
Charlotte Funseth
Tfn: 063-14 75 51
E-post: charlotte.funseth@regionjh.se

RS/251/2021

Svar på medborgarförslag om att första linjen för barn och ungdom med psykiskt dåligt mående ska vara elevhälsan samt psykosociala enheten på hälsocentralen

Ärendebeskrivning

Det har inkommit ett medborgarförslag där förslagsställaren föreslår att elevhälsan på skolan samt psykosociala enheten på hälsocentralerna ska vara första linjen för barn och ungdomar med psykiskt dåligt mående.

Om hälsocentralens psykosociala enhet skulle kunna utgöra första linjen tillsammans med elevhälsan så kan fler barn och ungdomar med lättare psykisk ohälsa få hjälp och behandling där medan barn ungdomar med allvarligare former av psykisk ohälsa bli remitterade till BUP.

I Region Jämtland Härjedalen finns Jämtbus överenskommelsen mellan Regionen och länets kommuner. Utifrån överenskommelsen ligger första linjen för barn och ungdomar under 18 år framförallt på Barn och ungdomspsykiatri, samt i viss mån på Ungdomsmottagningen som i sitt uppdrag skall; *arbeta förebyggande, främjande och till viss del behandlande avseende den unges psykiska- och fysiska hälsa samt upptäckt av riskbruk hos unga i åldrarna 13-22 år*. Elevhälsan har enligt Jämtbus visst första linjeansvar;

”Elevhälsan kan på rektorns uppdrag göra allsidiga psykologiska/psykosociala elevutredningar/bedömningar. En allsidig utredning/bedömning inom första linjen är främst för att ge en fördjupad förståelse för, och kunskap om, elevens behov. Utredningen/bedömningen ska framförallt tjäna som underlag för åtgärder i lärandemiljön i skolan, men kan också ligga till grund för vidare insatser.”

Väntetiderna till BUP är alltför lång med väntetider framförallt till färdigställda neuropsykiatriska utredningar och nybesök. För närvarande har framförallt BUP:s mottagning med telefonrådgivning och kortare behandlingsinsatser första linje patienter. Men även BUP:s filialverksamhet där fasta medarbetare på BUP Östersund har ansvar mot ytterkommuner möter en del första linje patienter. Särskilt när man reser ut i länet. Detta säkerställer rätt kompetens men är såklart en utmaning med avstånd. Filialen på BUP reser ut regelbundet i länet och numer sker även besök via video. I besöksstatistik kan man se att patienter ute i länet har lika mycket besök och kontakter som patienter boende i Östersund.

Att lägga första linje psykisk ohälsa på Primärvården kan vara ett alternativt men erfarenheterna från landet är inte odelat positiva.

”Uppdrag psykisk hälsa” på SKR gjorde 2017 en översyn i alla regioner och missnöjet med kompetensen på första linjen och den förväntade avlastningen på ”specialist BUP” var genomgående. En slutsats var;

”Få ser att inflödet har mattats av patienter till den specialiserade nivån. Möjligen arbetar man nu med den tunga patientgruppen i högre utsträckning på fler platser. Det är egentligen bara Region Skåne som är tydligt nöjda med sin Första Linje och där driver man den i egen regi.”

Nybesöken mäts i andelen som får nybesök inom 30 dagar och ligger f.n. på ca 40%. BUP:s mottagning förstärks under hösten 2021 i syfte att öka tillgängligheten inom första linje uppdraget. Väntetiden till Primärvården i länet är god i de delar som mäts. Framförallt bedömning av det medicinska behovet och tid för läkarbesök. Väntetiden till de psykosociala enheterna är dock betydligt längre avseende kontakt med psykolog eller Socionom. Barn och ungdomar med psykisk ohälsa träffar i första linje verksamheter i landet framförallt Socionomer och Psykologer. Varför väntetid till besök hos dessa yrkeskategorier är av större intresse än väntetid till allmänläkare.

I nya Divisionen Nära vård kommer Primärvård, Ungdomsmottagning och BUP vara samorganiserad. Detta kan medföra bättre samverkan generellt men även öka möjligheter till mer tillgänglig vård utan att för den delen lägga ut hela första linje uppdraget på primärvården.

Det pågår även en statlig utredning som leds av Peter Almgren kring ”sammanhållen god och nära vård för barn och unga”. Utredningen har kommit med ett första betänkande. Denna inbegriper även elevhälsans roll avseende första linjen psykisk ohälsa. Elevhälsan har den stora fördelen att den kan nå samtliga barn och ungdomar när det gäller tidiga insatser mot psykisk ohälsa. Det är viktigt att nu se vilka direktiv och eventuella lagändringar utredningen kommer att medföra, särskilt avseende samverkan och uppdrag.

Hälso- och sjukvårdsnämnden behandlade ärendet 2021-09-22–23 § 83 och föreslår regionfullmäktige att medborgarförslaget anses besvarat.

Regiondirektörens förslag

Regionstyrelsen tillstyrker hälso- och sjukvårdsnämndens förslag.

I tjänsten
Hans Svensson
Regiondirektör

Mikael Ferm
Regionstabschef

Utdrag till

Regionfullmäktige